Tijd

en wat er verder nodig is, om tot werkelijke verdieping, verbinding en duurzame innovatie te komen.

provincie Overijssel

FONDS VOOR CULTUURPARTICIPATIE

Rijnbrink

Projectplan CmK IV Overijssel 2025 - 2028

Inhoud

4 **1 Samenvatting**

5 **2 Inleiding**

5 2.1 De interne en externe context waarin het project zich bevindt
10 2.2 De aanleiding om cultuureducatie met kwaliteit voort te zetten

14 **3 Reflectie op stand van zaken Cultuureducatie met Kwaliteit**

14 3.1 Een analyse van de positie van cultuureducatie binnen de regionale of lokale context (draagvlak onderwijs, culturele instellingen en politiek)
15 3.2 Reflectie op doelstellingen en resultaten zoals beschreven in de vorige projectplannen
18 3.3 Wat ging er goed in de uitvoering van de vorige edities CmK en wat kan er beter?

20 **4 Activiteiten 2025-2028**

20 4.1 Projectdoelstellingen, waarbij nadrukkelijk de lokale invulling van de twee sporen inzichtelijk is gemaakt
21 4.2 De afbakening van het project en de samenhang met andere activiteiten voor cultuureducatie
22 4.3 Resultaten over de jaren en het einde van het project
24 4.4 Omschrijving van de activiteiten en de samenhang hiertussen
28 4.5 Risicoanalyse en het plan + maatregelen

Verplichte doelen:

a. Duurzame kwaliteitsverbetering van cultuureducatie door samenwerking tussen het onderwijs, te weten het primair onderwijs, voortgezet onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs en speciaal onderwijs, met de culturele omgeving. Aansluiting bij de curriculumvernieuwingen binnen het leergebied Kunst en Cultuur is hierbij voorwaardelijk voor de duurzaamheid.
b. Het vergroten van de deskundigheid van zowel leerkrachten, docenten, culturele partners als penvoerders ten aanzien van cultuureducatie.

Facultatieve activiteiten:

a. Het ontwikkelen van integrale cultuureducatie in verbinding met andere vakken.
b. Het verbinden van binnen- en buitenschools om daarmee de culturele omgeving dichter bij de leerling en student te brengen.

30 **5 Samenwerking penvoerder, onderwijs, culturele instellingen voor hoger onderwijs en anderen**

30 5.1 Samenwerkingsverband en taak- en rolverdeling
33 5.2 Betrokkenheid partijen bij de planvorming

34 **6 Kennisdeling**

34 6.1 Toelichting op kennisdelingsactiviteiten voor scholen en culturele instellingen
35 6.2 De manier waarop scholen en culturele instellingen bij de kennisdeling worden betrokken
35 6.3 Inzet van bestaande netwerken van scholen en culturele instellingen
35 6.4 Onderwerpen waarop kennis wordt gedeeld

36 **7 Monitoring en evaluatie**

36 7.1 Toelichting op monitoringsactiviteiten en -doelen
37 7.2 Vragen die richting geven aan de monitoring en evaluatie
37 7.3 Hoe scholen, culturele instellingen en andere relevante partijen (stakeholders) worden betrokken bij de monitoring en evaluatie

38 **8 Planning**

42 **9 Begroting**

42 9.1 Begroting in eigen format
42 9.2 Toelichting op de begroting met aandacht voor Fair pay

1 Samenvatting

Na drie beleidsperiodes CmK weten we dat verschillende factoren invloed hebben op het succes van de regeling. Voorbeelden van succesverhogende factoren zijn: intrinsieke motivatie van deelnemende partijen en inzicht van deze partijen in het culturele ecosysteem. Het meest van invloed op de kwaliteit van het project is echter de aanwezigheid van voldoende beschikbare tijd.

Intensieve samenwerkingen waarin op topniveau wordt geacteerd, vragen van alle betrokkenen veel tijd en aandacht. De karakteristieke eigenschappen van een impulsregeling, de concurrerende werking van regelingen ten opzichte van elkaar en het najagen van kwantitatieve doelen, kunnen het behalen van dit beoogde kwaliteitsniveau in de weg staan.

Tijdens CmK III is onderzoek verricht naar de concurrerende werking die in het werkgebied van Rijnbrink onbedoeld uitging van de regionale CaB-regeling ten opzichte van de landelijke CmK-regeling. Naar aanleiding van de inzichten die dit onderzoek opleverde, is besloten om de twee regelingen met elkaar te 'vervlechten'. Hierdoor borgen we cultuureducatie op de scholen en kunnen scholen effectiever gebruik maken van alle beschikbare middelen. Ze doen zo behalve aan CaB, ook automatisch mee aan CmK. Dit heeft tot gevolg dat Rijnbrink, in plaats van op het behalen van kwantitatieve doelstellingen, zich effectiever kan richten op de kwalitatieve aspecten binnen het CmK-programma.

De komende vier beleidsjaren richten we ons op het (laten) uitvoeren van diverse onderzoeken en experimenten. Binnen deze onderzoeksprojecten zullen we door middel van cultuureducatieve interventies, actuele pedagogische, didactische, sociale en/of maatschappelijke uitdagingen bij de kop kunnen pakken.

CmK stelt ons hiermee in staat om de tijd even stil te zetten. Vanuit CmK kunnen we onderzoeken en experimenten faciliteren waarbinnen scholen geen last hebben van de "waan van de dag" en de door hen gevoelde prestatiedruk. Hierdoor kunnen we, in samenwerking met verschillende experts en kunstvakprofessionals, een zeer effectieve bijdrage leveren aan onderwijsvernieuwing en innovatie. En daarmee het verschil maken voor kinderen, jongeren en hun leerkrachten in onze provincie.

Vanuit CmK kunnen we onderzoeken en experimenten faciliteren waarbinnen scholen geen last hebben van de 'waan van de dag' en de door hen gevoelde prestatiedruk.

2 Inleiding

2.1 De interne en externe context waarin het project zich bevindt

Cultuureducatie is niet alleen van groot belang voor de ontwikkeling van leerlingen. Het kan ook die ene vonk zijn, die een proces van onderwijsvernieuwing aanwakkert op een school. Of de verbindende schakel zijn, tussen een school en haar (culturele) omgeving. Cultuureducatie kan eenzaamheid onder jongeren verdrijven, kansen vergroten en onverwachte talenten onthullen. En cultuureducatie kan ons helpen om als gemeenschap perspectief en houvast te vinden, wanneer we geconfronteerd worden met ingrijpende, maatschappelijke vraagstukken. De afgelopen drie beleidsperiodes CmK hebben ons geleerd dat er veel geduld, kennis en doorzettingsvermogen nodig is om ook onderwijsinstellingen hiervan te overtuigen.

Misschien is dat niet zo vreemd; scholen hebben te maken met toenemende werkdruk door dalende schoolprestaties op het gebied van basisvaardigheden, lerarentekorten en sturende ouders. Ook de onzekerheid van leerkrachten over hun eigen functioneren binnen cultuureducatie kan het draagvlak van cultuureducatie binnen een schoolteam verminderen. Scholen kunnen cultuureducatie daardoor ervaren als 'een extra vak erbij' waar ze geen prioriteit aan zouden moeten of zelfs kunnen geven.

Desalniettemin is cultuureducatie voor hetgrootste deel van de Overijsselse scholen een onderdeel van het jaarlijkse lesprogramma. Er zijn echter grote verschillen in de intensiteit waarmee scholen hierop inzetten. Sommige scholen beperken zich tot een jaarlijkse voorstelling uit het lokale CaB-cultuurmenu, terwijl andere zich ook inschrijven voor wekelijkse theaterlessen vanuit CmK. Ook zijn er scholen die daarnaast werken aan visieontwikkeling, deskundigheidsbevordering van de leerkrachten en die óók nog eens deelnemen aan een onderzoeksLAB.

Ook binnen het voortgezet onderwijs en het speciaal (voortgezet) onderwijs zien we grote verschillen in de hoeveelheid tijd die scholen voor cultuureducatie reserveren binnen hun curriculum. Dit heeft direct gevolg op het effect (de impact) van de cultuureducatie.

Na drie beleidsperiodes CmK weten we nu beter welke interne en externe factoren het succes van CmK beïnvloeden. In dit hoofdstuk delen we onze inzichten, bespreken we de barrières die we hebben ervaren en benadrukken we de positieve factoren die de kansen voor CmK IV verder kunnen vergroten.

Obstakels/uitdagingen/hindernissen

Als je een plan succesvol wilt uitvoeren, is het belangrijk om inzicht te hebben in mogelijke hordes die je onderweg kunt tegenkomen. Van sommige obstakels zie je dan dat ze blijvend en onveranderlijk zijn en dat je er dus 'maar mee moet dealen'. Andere hindernissen kun je misschien uit de weg gaan, of je kunt ze zodanig bijsturen, dat je er geen hinder meer van ondervindt. Onderstaande vier factoren hebben de afgelopen jaren een bemoeilijkende invloed gehad op het succes van CmK in ons werkgebied:

1. Impulsregeling

Impulsregelingen kunnen aanjagend en initiërend zijn. Dit maakt ze buitengewoon efficiënt om veranderingen in gang te zetten. Dat impulsregelingen van zichzelf eigenlijk geen duurzaam karakter hebben, legt ook een pijnpunt bloot. Binnen CmK wordt inmiddels al twaalf jaar lang het grote belang van cultuureducatie bepleit. Toch kunnen we onze scholen nog steeds geen garantie bieden op duurzame (financiële) ondersteuning ervan.

Nadelen van de impulsregelingen die we zien zijn:

a. Het periodiek aan moeten geven gebruik te willen maken van een regeling, geeft scholen niet het gevoel met een structurele verandering bezig te zijn. Het gevolg hiervan kan een vrijblijvende houding ten opzichte van projecten zijn.
b. Er zijn onvoldoende middelen op scholen beschikbaar om projecten zelfstandig te continueren als de impulsregeling stopt.

2. Inzetten op kwantitatieve versus kwalitatieve doelen

Als CmK-penvoerder zeggen we in onze plannen toe dat we ons inzetten om zoveel mogelijk scholen aan CmK te laten (blijven) deelnemen. Dit maakt dat wij ons hardmaken om het afgesproken aantal deelnemende scholen te behalen, wat kan conflicteren met het streven naar kwaliteit. We weten uit ervaring welke factoren de kwaliteit van cultuureducatie op scholen kunnen vergroten. Succesvolle samenwerkingen tussen het onderwijs en de (professionele) culturele sector worden gekenmerkt door:

- Gelijkwaardigheid
- Intrinsieke motivatie
- Inzicht in het culturele ecosysteem
- Voldoende tijd voor ontwikkeling
- Voldoende tijd voor bestendiging (duurzaamheid)

Intensieve samenwerkingen op hoog niveau vragen veel tijd en aandacht van alle betrokkenen. Omdat we kunstvakdocenten, onderzoekers, makers en projectleiders fair practice betalen, zijn dergelijke projecten vaak kostbaar. Het beschikbare CmK budget is weliswaar ruim, het is echter niet oneindig. Hierdoor moeten we soms kiezen tussen het behalen van kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen.

3. Concurrentie tussen verschillende regelingen

Er wordt in Overijssel veel waarde gehecht aan cultuureducatie op basisscholen, zowel op gemeentelijk als op provinciaal niveau. Dat de provincie Overijssel niet alleen de landelijke regeling CmK matcht, maar daarnaast sinds 2013 ook een autonoom CaB-programma heeft, onderstreept het belang dat de provincie hecht aan de rijke schooltijd voor Overijsselse leerlingen.
Uit onderzoek blijkt echter dat door de vele regelingen in Overijssel niet alle scholen optimaal gebruikmaken van de beschikbare middelen.
Een onderzoek in opdracht van Rijnbrink naar de deelname van Spoor 2-scholen binnen CmK liet zien dat het lokale cultuurmenu, dat cultuurcoaches jaarlijks binnen CaB samenstellen en aanbieden aan de scholen, vaak concurreert met de CmK-trajecten die Rijnbrink aanbiedt.

Oorzaken hiervan zijn:

a. CaB is een regeling die door alle Overijsselse gemeenten wordt gematcht. Gemeenten staan over het algemeen zeer positief ten opzichte van deze regeling, omdat het hun kinderen in contact brengt met de eigen, lokale culturele omgeving en daarmee automatisch de gemeentelijke culturele infrastructuur ondersteunt. In bijna alle gemeenten doet 100% van de scholen mee aan CaB.
b. Gemeenten zijn geen matchende partij binnen CmK en voelen hierdoor vaak geen relatie ten opzichte van deze regeling. Dat CmK scholen ook in contact brengt met aanbieders buiten de eigen gemeentegrenzen (zoals voorstellingen van Overijsselse BIS-instellingen) wordt niet altijd als positief ervaren.
c. Cultuurcoaches presenteren CmK vaak als iets 'extra's' wanneer scholen zich al hebben ingeschreven voor het CaB-cultuurmenu. Scholen zijn vanwege hun overvolle programma's huiverig voor extra activiteiten.

4. Rol van Rijnbrink binnen de twee verschillende regelingen

Omdat Rijnbrink in CmK I, II en III geen penvoerder was binnen de CaB-regeling (en dus niet verantwoordelijk was voor de inhoud, uitvoering en planning van de cultuurmenu's), en er geen officiële arbeidsrelatie bestond met de cultuurcoaches, kon Rijnbrink deze specifieke regeling niet bijsturen. Dit was problematisch omdat de CaB-regeling aantoonbaar invloed had op het behalen van de gestelde doelen binnen CmK.
Inmiddels weten we dat Rijnbrink binnen CmK IV wederom geen penvoerder zal zijn van de parallel lopende CaB-regeling. Wel is de provincie voornemens om specifieke voorwaarden in de CaB-regeling op te nemen, waardoor het CaB-programma beter kan aansluiten op en minder zal concurreren met het CmK-programma. Het is de bedoeling dat Rijnbrink hierdoor beter gepositioneerd wordt. Omdat de CaB-regeling op het moment van dit schrijven nog niet is gepubliceerd, kunnen we hier echter nog geen concrete toezeggingen of uitspraken over doen.

Kansen/uitbouwen van behaalde successen

Om een plan te laten slagen, is het ook belangrijk om te begrijpen welke sterke punten, kwaliteiten en competenties al beschikbaar zijn. Onder-

staande factoren hebben de afgelopen jaren een positieve invloed gehad op het succes van CmK in ons werkgebied, en we zullen deze komende beleidsperiode verder benutten:

1. Ontwikkeling tot expertisehuis
Rijnbrink is sinds 2013 penvoerder van CmK. Team Cultuureducatie heeft zich mede hierdoor in de afgelopen beleidsjaren kunnen ontwikkelen tot een expertisehuis op het gebied van cultuureducatie. De komende jaren willen we ons nog steviger profileren en positioneren als expertisehuis op het gebied van cultuureducatie in Overijssel. Overijssel heeft daarmee de kans om een nationaal voorbeeld te worden van hoe cultuur en onderwijs effectief met elkaar kunnen worden verbonden.

2. Blijvend professionaliseren
Onze adviseurs hebben de afgelopen jaren diverse opleidingen en trainingen gevolgd. Hierdoor zijn we zeer goed op de hoogte van actuele ontwikkelingen en innovaties binnen ons vakgebied. Ze delen hun kennis en expertise in lopende projecten, altijd vanuit een lerende houding. In 2023 en 2024 hebben we verschillende TMA-scans laten uitvoeren, waardoor we weten hoe we ons de komende jaren (individueel en als team) kunnen blijven doorontwikkelen op professioneel vlak.

3. Vaste waarde in het veld
We zijn een betrouwbare en solide partner, wat van groot belang is in een speelveld met veel wisselingen op bestuurlijk en uitvoerend niveau. Wij houden voortdurend scherp zicht op ons hele werkveld en kunnen zo de juiste verbindingen blijven leggen met en tussen relevante partijen.

4. Netwerk/ecosysteem
In de afgelopen beleidsjaren hebben we binnen CmK een netwerk opgebouwd van cultuurcoaches (en bovenschoolse ICC-ers), beleidsmedewerkers, Overijsselse penvoerders CmK, BIS-instellingen (inclusief instellingen die behoren tot de Overijsselse BasisInfrastructuur), cultuuraanbieders, onderzoekers, wetenschappers en overige culturele ondernemers. Dit ecosysteem is cruciaal voor het succes van onze CmK-projecten en vereist voortdurende aandacht en onderhoud.

5. Succesvolle experimenteer- en onderzoeksmethoden
In de afgelopen jaren hebben we op verschillende manieren onderzoek en experiment uitgevoerd en laten uitvoeren. Hierdoor hebben we niet alleen heel veel inzicht en kennis kunnen delen met het veld, we hebben er zelf ook veel door mogen leren. We hebben inmiddels een effectieve manier gevonden waarop we als team projecten (laten) uitvoeren. Projecten hebben een open en transparant karakter. Vakgenoten en collega's worden uitgenodigd om actief mee te doen en denken. Er wordt in hoge mate ingezet op professionaliteit. Er wordt tegelijkertijd veel tijd en aandacht besteed aan diverse relevante relationele aspecten die van invloed kunnen zijn op het slagen van een project. Bij het project passende monitoring en evaluatie maken op verschillende niveaus integraal deel uit van alle trajecten.

6. Grenzen verkennen, verbindingen leggen
Onze onderzoeksprojecten en experimenten richten zich vaak op de integratie van cultuureducatie met basisvaardigheden, zaakvakken en maatschappelijke vraagstukken, zoals kansengelijkheid. We verkennen verbreding naar participatie, het sociale domein en talentontwikkeling, en leggen ook (inter)nationale verbindingen die relevant zijn voor ons werkgebied.

7. Samenwerken met kunstvakprofessionals en diverse experts
Het samenwerken met diverse kunstvakprofessionals en experts biedt grote meerwaarde. Door verschillende expertises samen te brengen, kunnen we vraagstukken grondiger aanpakken en innovatieve oplossingen ontwikkelen.

2.2 De aanleiding om cultuureducatie met kwaliteit voort te zetten

Er zijn volop redenen te bedenken die legitimeren om ook de komende beleidsperiode in te blijven zetten op CmK:

Het merendeel van de basisscholen heeft cultuureducatie nog steeds niet vast opgenomen in het curriculum. Veel basisscholen zijn niet bekend met procesgerichte didactiek, hebben geen gecertificeerde ICC-coördinator, en in het voortgezet onderwijs ontbreekt vaak de bekwaamheid om veelzijdig cultuuraanbod te ontwikkelen. Er zijn leerkrachten die aarzelen om met hun klas te zingen, ouders die dansen als tijdverspilling beschouwen, en cultuuraanbieders die de behoeften van scholen niet begrijpen.
Het cultuuraanbod sluit vaak nog niet aan bij de behoeften van bijvoorbeeld dove of slechtziende kinderen, en op sommige voortgezet onderwijsscholen voelen vakdocenten zich geïsoleerd en onbegrepen.

Maar we zien ook positieve ontwikkelingen, waardoor wij en onze partners graag verder willen gaan met CmK!

We zien bijvoorbeeld hoe succesvol onderzoeksprojecten zoals de LABS zijn, waarbinnen scholen en cultuuraanbieders onderzoeken hoe culturele en artistieke activiteiten de integratie van hun (nieuwkomers en statushouders) leerlingen kunnen bevorderen.
LABS, waarin wordt onderzocht hoe natuur en cultuur beter kunnen worden geïntegreerd in het thematisch onderwijs van een school. En verschillende LABS, waaraan BIS-instellingen zich hebben verbonden, waarbinnen wordt gewerkt aan het vergroten van kansengelijkheid van kinderen in het (v)so. We zien de grote betrokkenheid van schoolteams bij dit soort intensieve trajecten en merken hoe enthousiast ouders erover zijn.

We zien het in het project **Proeftuin Overijssel**, waarbinnen we onderwijs creëren dat uitgaat van leervragen van de leerlingen zelf. Waarbinnen we leerlingen stimuleren tot zelfstandig nadenken, het stellen van kritische vragen en het zich artistiek en creatief te verhouden tot de vraagstellingen die bij hen leven. Binnen Proeftuin Overijssel streven we naar betekenisvol cultuuronderwijs binnen alle onderwijsniveaus, van praktijkonderwijs tot vwo.

In projecten zoals **MAAKTAAL**, waarbinnen alle kinderen van groep 1 tot en met 8 een jaar lang wekelijks kunst- en filosofieles krijgen (maar ook les van bijvoorbeeld experts op het gebied de Nederlandse Gebaren Taal) waarin vanuit alle verschillende kunstdisciplines en filosofie wordt gewerkt aan het vergroten van woordenschat, taalbegrip en expressie van kinderen, waardoor hun belevingswereld steeds groter wordt en hun eigen inbreng hierin steviger. Bij Maaktaal hebben zowel leerkrachten als kunstvakdocenten de gelegenheid om elkaars lessen te observeren en van elkaar te leren. Zo wordt cultuureducatie verankerd in de schoolcultuur, wat aantoonbaar meer oplevert dan kortstondige workshops.

Ook de **Buiten je bubbel-sessies** waarin we, onder leiding van Master studenten filosofie, andere perspectieven hebben verkend op actuele, maatschappelijke uitdagingen smaken naar meer. Sessies met ons werkveld over bestaansonzekerheid, kansenongelijkheid en de impact van AI op ons menszijn, lieten ons opnieuw naar elkaar luisteren. De socratische gesprekken die na een keynotepresentatie volgden, dwongen ons om onszelf opnieuw te verhouden tot ervaringen en inzichten van anderen. Het open blijven staan voor nieuwe en/of andere inzichten is in onze ogen noodzakelijk, als je van kinderen, jongeren, leerkrachten en docenten dagelijks ditzelfde verwacht.

Door de nadruk op centrale toetsen voelen leerkrachten steeds minder ruimte voor creativiteit

en persoonlijk vakmanschap. Daarom zijn we erg enthousiast over het onderzoek naar 'Muzisch meesterschap' door Michiel Bos. Hierin wordt het vak van de onderwijzer (kunstvakdocent, basisschoolleraar) beschouwd als een kunstzinnig en scheppend beroep.

Bovengenoemde voorbeelden, waarbinnen onderzoek & experiment, kennisdeling (communicatie) en leren & ontwikkelen (deskundigheidsbevordering) aantoonbaar steeds meer samenvallen en elkaar zo versterken, zijn zeer succesvol gebleken. CmK stelt ons in staat om de tijd even stil te zetten. Vanuit CmK kunnen we hierdoor onderzoeken en experimenten faciliteren waarbinnen scholen geen last hebben van de 'waan van de dag' en de door hen gevoelde prestatiedruk. Hierdoor kunnen we, in samenwerking met verschillende experts door middel van cultuureducatie een zeer effectieve bijdrage leveren aan onderwijsvernieuwing en innovatie.

Deze manier van werken bouwen we graag verder uit. Hierbij zullen we nog meer logische verbindingen proberen te leggen tussen de kunstdisciplines, filosofie en bijvoorbeeld het sociale domein. Relevante maatschappelijke thema's kunnen hierbij als vliegwiel dienen.

Naast bovengenoemde, zijn er een aantal grote vraagstukken waarvan we het idee hebben dat we er nu 'pas' mee aan de slag kunnen gaan. Dit zijn:

1. De vervlechting van CmK met CaB (en op termijn mogelijk andere regelingen)

Onlangs heeft de provincie besloten om te streven naar een (weliswaar lichte variant van) vervlechting tussen beide regelingen. We zijn hier blij mee, omdat dit de kans vergroot dat scholen effectief gebruikmaken van de voor hen beschikbare middelen en het de kans verkleint op concurrentie tussen de beide regelingen. Binnen gemeentes kan het aanbod van de directe culturele omgeving nog steeds vanuit cultuurmenu's worden aangeboden aan scholen. Binnen de CaB-regeling zullen naar verwachting extra voorwaarden worden toegevoegd om betere aansluiting te vinden bij CmK. We hopen dat beide regelingen hierdoor een meer logische plek zullen krijgen in het cultuureducatieprogramma van de scholen.

2. Effectiever verzamelen, ontsluiten en monitoren van data

De verandering waar gemeenten m.b.t de vervlechting (CmK & CaB) mee te maken krijgen, zal liggen op het vlak van het:

- Delen van data (zowel kwantitatief als kwalitatief).
- Inzetten op het vergroten van kansengelijkheid.
- Tekenen van de verschillende codes cultuur.
- Aansluiten bij de overige voorwaarden die gelden binnen CmK, zoals de financiële bijdrage van scholen en het inzetten op curriculumvernieuwing.
- Afspraken op het gebied van concrete uren- én takeninzet van de cultuurcoach/ bovenschoolse ICC-ers.
- Middelen die vanuit CaB worden geoormerkt voor CmK.

Wij zullen gemeenten voorlichten en eventueel cultuurcoaches opleiden en trainen. Daarnaast ondersteunen we bij het verzamelen, ontsluiten en monitoren van relevante data. Het efficiënt omgaan met data zal de komende jaren binnen al onze projecten onze aandacht hebben. De doorontwikkeling van de culturele kaart Overijssel, waarvan tijdens CmK III het fundament is gelegd, zal hierbij een belangrijke rol spelen.

3. Zichtbaar en inzichtelijk maken van het culturele ecosysteem in Overijssel

We hebben gemerkt dat veel samenwerkingspartners weliswaar weten wat zijzelf willen komen halen en brengen in het veld, ze hebben dikwijls geen idee welk effect ze met hun input hebben, of beter: zouden kúnnen hebben binnen het bestaande ecosysteem. Partijen weten dit vaak niet met betrekking tot de korte termijn, maar al helemaal in relatie tot de langere termijn.

Omdat alle partijen vanuit verschillende beleidslijnen, subsidies en opdrachten opereren en worden aangestuurd, bestaat er naast een gezamenlijk gevoelde liefde voor het vakgebied, geen overkoepelende visie of sturing op de opdracht in zijn totaliteit. Dit geldt van kunstvakopleiding tot BIS instelling, van cultuurcoach tot cultuurmakelaar, van ICC-er tot penvoerder en van ZZP kunstvakdocent tot onderzoeker.

Wij denken dat meer inzicht in het complete ecosysteem, de kracht en het succes van dit ecosysteem zal vergroten. En daarmee ook op het effect van cultuureducatie op lange termijn.

Wij denken dat meer inzicht in het complete ecosysteem, de kracht en het succes van dit ecosysteem zal vergroten.

3 Reflectie op stand van zaken Cultuureducatie met Kwaliteit

3.1 Een analyse van de positie van cultuureducatie binnen de regionale of lokale context (draagvlak onderwijs, culturele instellingen en politiek)

Om in kaart te kunnen brengen of en hoe cultuureducatie in 2025-2028 meer effectief, duurzaam en 'kansengelijk' kan worden ingericht, is tussen 2022-2024 zowel kwalitatief als kwantitatief onderzoek uitgevoerd met het hele werkveld. Dit is gedaan door Dijksterhuis en van Baaren, gedragspsychologen gespecialiseerd in verandercommunicatie.
Naast deze onderzoeken zijn onze lopende projecten in zowel het vo als het (v)so de afgelopen vier beleidsjaren voortdurend gemonitord en geëvalueerd. Hieruit kwam onder meer naar voren dat het project Proeftuin Overijssel goed aansluit op de behoefte aan vakoverstijgend werken en het ontwik kelen en vergroten van het

autonome denkvermogen van jongeren. Het onderwijs vraagt ons wel om nog meer maatwerk te leveren binnen het project (m.b.t. planning of de keuze vooraf voor een specifieke discipline) en ook krijgen we de vraag om ondersteuning te bieden aan de eigen kunstvakdocent (Bijvoorbeeld door middel van een training).

Het project **Invent2gether**, dat tot stand kwam via een extra impulsregeling vanuit de provincie Overijssel, maakte het mogelijk om, via een co-creatie tussen het speciaal onderwijs en vakspecialisten cultuureducatie, onderwijs op maat te ontwikkelen voor het (v)so. Vanuit dit specifieke onderwijs klinkt nu de roep om behaalde successen te intensiveren.

Onderzoek naar positie en draagvlak cultuureducatie in de lokale context

In 2022 is er een vragenlijst uitgezet onder alle basisscholen in het werkgebied van Rijnbrink.
Er zijn daarna interviews afgenomen met leerkrachten, directeuren en bestuurders van basisscholen, cultuuraanbieders, ICC'ers en cultuurcoaches.
In 2023 hebben we door middel van 'Deep Democracy'-sessies met alle relevante stakeholders een tweede onderzoekstraject opgezet, om tot een gezamenlijk gedragen visie te kunnen komen. Deze sessies vonden in eerste instantie plaats tijdens bijeenkomsten waar cultuurcoaches, schoolleiders en cultuuraanbieders samenkwamen om in gesprek te gaan over het nieuwe beleid van Rijnbrink rondom cultuureducatie.

Hierna voerden we sessies uit op ambtelijk/bestuurlijk niveau, waar beleidsmedewerkers en wethouders samenkwamen. Ook organiseerden we sessies met andere Overijsselse CmK-penvoerders, waarbij de kernvraag was hoe we effectief kunnen (blijven) samenwerken. Dit met het oog op andere, soms overlappende (lees: concurrerende) programma's, zoals het programma rondom de Stedelijke regio's.

Ten slotte kwamen in 2024 alle verschillende partijen samen in plenaire sessies, zodat alle belangen en behoeften samen geëvalueerd konden worden.
Al deze sessies leverden input op voor Rijnbrink om tot een goed onderbouwd projectplan voor CmK IV te kunnen komen.

3.2 Reflectie op doelstellingen en resultaten zoals beschreven in de vorige projectplannen

- Als we allereerst kijken naar de kwantitatieve prestatieafspraken die we maakten met betrekking tot CmK III, dan hebben we deze ruimschoots behaald. We hebben in de afgelopen 4 jaar ruim 75% van het po deel laten nemen aan CmK en daarnaast, zoals beoogd, de helft van alle vo scholen in ons werkgebied in Overijssel.

- We hebben binnen CmK III gewerkt aan twee sporen: het borgen van gerealiseerde resultaten op bestaande scholen en het bereiken van nieuwe scholen. Ook hierin zijn de beoogde doelen behaald.

- Binnen het CmK III vouchersysteem voor het primair onderwijs hebben we geïdentificeerd waar nog lacunes bestonden in het cultuureducatieaanbod. We hebben ons gericht op het selecteren van nieuw en het doorontwikkelen van bestaand CmK aanbod, zowel op actief, reflectief als receptief niveau. Helaas lukte het niet om de bestaande leerlijnen en het lesaanbod te laten aansluiten bij curriculum.nu, omdat deze curriculumherziening langer op zich liet wachten dan de beleidsperiode CmK III duurde.

- Binnen CmK III werkten we samen met diverse culturele partners en scholen, aan het letterlijk dichterbij halen van cultureel aanbod van instellingen uit de (Overijsselse) basisinfrastructuur (BIS/OBI). Onder andere door het integreren van busvervoer binnen

cultuureducatieaanbod.
Dat deden we met het oog op het creëren van kansengelijkheid van de kinderen uit het landelijke gebied.

- Er vonden daarnaast diverse LABS en onderzoeken plaats met verschillende partners, waarbinnen we experimenteerden met nieuwe en duurzame vormen van cultuureducatie en onderwijsvernieuwing. Dit laatste deden we zowel met bestaande als met nieuwe scholen.

Leren & ontwikkelen

- De afgelopen jaren hebben we gewerkt aan deskundigheidsbevordering en kennisdeling op diverse niveaus, evenals aan de versterking van de relatie tussen school en culturele omgeving. Ook hebben we onszelf verder geprofessionaliseerd als penvoerder.

  Tijdens CmK III zijn we gestart met de training voor cultuurcoördinator in het voortgezet onderwijs (CUCO-training).
- In samenwerking met CmK-penvoerders Stadkamer en Kunstcircuit Deventer ontwikkelden we de training Samenspel: een training die cultuuraanbieders (en daarmee scholen) helpt cultuuraanbod duurzaam en vanuit een gezamenlijk gedragen visie op cultuureducatie te borgen.

- In 2022 hebben we in samenwerking met Pabo Deventer en Theaterschip de leerlijn Klassenspel kunnen laten integreren in het curriculum van de pabo. Zo maken ook studenten binnen de pabo al kennis met het vak, waardoor de drempel om theaterlessen te geven op school later aanzienlijk lager zal zijn.

- Proeftuin Overijssel voor het vo was ook deze beleidsperiode succesvol en is uitgebreid met een extra subsidie vanuit de VMBO impulsregeling. Met deze middelen is een Proeftuin XL opgezet: een project waarin drie scholen twee jaar lang vakoverstijgend (met de hele school) werken aan vraagstukken die onder jongeren leven.
- We hebben in deze beleidsperiode nog twee jaar het festival Woest kunnen ondersteunen, voordat de stekker uit het festival werd getrokken door hoofdorganisator Stadkamer. Het festival werd te groot en het was hierdoor voor zowel voor Stadkamer als voor ons niet meer haalbaar om het groeiende project te dragen. We hebben ruim een jaar onderzoek gedaan naar een mogelijk vervolg van Woest en hebben dit nu gevonden in drie initiatieven waarmee we in het laatste jaar van CmK pilots uitvoeren (deze lopen door in het eerste jaar van CmK IV).

- De afgelopen twaalf jaar was Rijnbrink zowel penvoerder van het programma CmK als uitvoerder van flankerend beleid van het programma CaB (Cultuur aan de Basis) voor 21 gemeenten in Overijssel. Een van de doelstellingen binnen CmK III was om meer verbinding te zoeken tussen CaB en CmK. De afgelopen vier beleidsjaren hebben we daarom veel tijd en energie geïnvesteerd in het (laten) uitvoeren van zeer gedegen onderzoek naar een mogelijke vervlechting tussen beide regelingen.

- Met de Master van Kunstvakopleiding ArtEZ trekken we op verschillende manieren op. We nemen zitting in het lectoraat ‘Art education as Critical Tactics’ (AeCT). Dit lectoraat investeert in het creëren van nieuwe vormen van leren voor de wereld van morgen, door het ontwikkelen van op onderzoek gebaseerde kritische strategieën om de verantwoordelijkheid, de infrastructuur en de praktijk van kunst en kunsteducatie vorm te geven in een tijd waarin de toekomst onzeker is. Ook maken we onderdeel uit van de beoordelingscommissie van de opleiding zelf. Door deze twee verbindingen staan we in nauw contact met actueel cultuureducatieonderzoek zowel gelieerd aan docenten binnen het lectoraat, als met dat van ‘jonge onderzoekers’ die de

opleiding volgen.

- Daarnaast werkten we binnen CmK III met pabo VIAA (Centrum voor Samenlevingsvraagstukken- Werkplaats Sociaal Domein regio Zwolle) en welzijnsorganisatie de Stuw in Hardenberg aan de onderzoeks- en ontwikkelpilot 'Jongeren over...'.

- Binnen CmK III zijn we ons blijven inzetten op het gebied van leren en ontwikkelen (voorheen: deskundigheidsbevordering), kennisdeling en netwerken met diverse samenwerkingspartners.

- We bouwden door aan de site www.cultuuronderwijsoverijssel.nl en hebben de eerste stappen gezet in het bouwen aan de cultuurkaart Overijssel. Na het organiseren van nog twee *Expedities Cultuureducatie*, ontwikkelden we de zogenaamde Buiten je bubbel-sessies. We organiseerden met alle Overijsselse partners een kleine en een grootse *Cultuurdag*, en samen met Filmhub Oost een Mediadag. Met alle penvoerders samen werkten we binnen een extra impulsregeling vanuit de provincie aan het project Invent2gether.

- Binnen onze uren en ons budget lieten we – zoals gepland – steeds ruimte voor actuele ontwikkelingen en behoeften vanuit het veld. Zo konden we – ondersteund vanuit Erasmus+ – een studiereis maken naar Helsinki. Aanleiding vormde de nominatie van de prijswinnende documentaire Kiemen met Kunst, die we hadden laten maken over Proeftuin Overijssel.

3.3 Wat ging er goed in de uitvoering van de vorige edities CmK en wat kan er beter?

In CmK III hebben we aandacht kunnen geven aan zowel inclusie als kansengelijkheid. We vinden dat ieder kind en elke jongere het recht heeft om zich kansrijk te ontwikkelen en hier hebben we ons dan ook op verschillende manieren en binnen verschillende netwerken (pro)actief voor ingezet.
We zijn trots op onderzoeken zoals die hebben plaatsgevonden in het project Proeftuin Overijssel. Binnen de Proeftuinen creëren we onderwijs dat uitgaat van de leervraag van de leerling. Van de leerling wordt dus nadrukkelijk niet verwacht dat hij reproduceert wat hem wordt aangeboden door een docent. In plaats daarvan stimuleren we zelfstandig nadenken, het stellen van kritische vragen en een artistieke en creatieve benadering van persoonlijke vraagstukken. We zetten zo in op betekenisvol cultuuronderwijs binnen alle onderwijsniveaus.

Wat ontzettend goed heeft gewerkt is onze inzet op professionele communicatie. We hebben verschillende documentaires en films laten produceren die we zeer succesvol hebben ingezet om lokaal, provinciaal, landelijk en zelfs internationaal kennis te delen. We hebben fotoreportages en publicaties laten maken om onze doelgroepen te inspireren en informeren. Cultuuronderwijs wordt hierdoor gezien en serieus genomen en we leggen hierdoor veel nieuwe contacten die ons helpen om de beweging, waarvan we graag onderdeel willen zijn, vorm te geven. We realiseren ons tegelijkertijd dat professioneel communiceren ook een grote tijdsinvestering (van onszelf) vraagt. Om de juiste boodschap te kunnen overbrengen of de juiste vragen te kunnen stellen is onze eigen expertise onmisbaar.

We hebben samenwerkingen gefaciliteerd en ontwikkelingen gestimuleerd die bestendig zijn. Deze aanpak heeft zich vertaald naar onze 'flexibele schil', bestaande uit een groeiende groep projectleiders, deskundigen en onderzoekers. Binnen deze groep ontstaan steeds meer samenwerkingsverbanden op het gebied van cultuureducatie.

We zien dat leren en ontwikkelen effectiever werkt vanuit intrinsieke motivatie die automatisch ontstaat vanuit bottom-up leersituaties, dan door het top-down aanbieden van trainingen en workshops. We laten binnen CmK III nog wel onderzoek uitvoeren naar de huidige behoefte aan deskundigheidsbevordering onder scholen. De uitkomsten van dit onderzoek nemen we mee in de inrichting van het aanbod.
We zien dat veel scholen aangeven cultuuronderwijs op maat te willen, maar dat weinigen begrijpen dat dit 'op maat maken' vervolgens om een tijdsinvestering van ze vraagt.

We zien dat culturele partners niet altijd fair-practice uitbetalen. We horen dat de fair-practicecode soms als verwarrend wordt ervaren en er wordt niet vanuit het hele veld positief op gereageerd.
Monitoring en evaluatie waren een belangrijk onderdeel binnen CmK III. We hebben projecten geëvalueerd aan de hand van Moneva en ook de evaluatieprocedure zelf onder de loep genomen. Waar monitoring voorheen alleen werd gedaan door een onafhankelijke derde partij, vaak op specifieke momenten, is monitoring en evaluatie nu een standaard onderdeel van alle projecten geworden.

We hebben relatief veel tijd en energie gestoken in het onderzoek naar een mogelijke vervlechting van CmK en CaB. Het advies dat hieruit is voortgekomen is nu ten dele door de provincie overgenomen.

Al met al kijken we tevreden terug op een beleidsperiode waaraan we ontzettend hard hebben gewerkt. Met hart en ziel, durven we wel te stellen. En met resultaat dat er mag zijn.

Om de juiste boodschap te kunnen overbrengen of de juiste vragen te kunnen stellen, is onze eigen expertise onmisbaar.

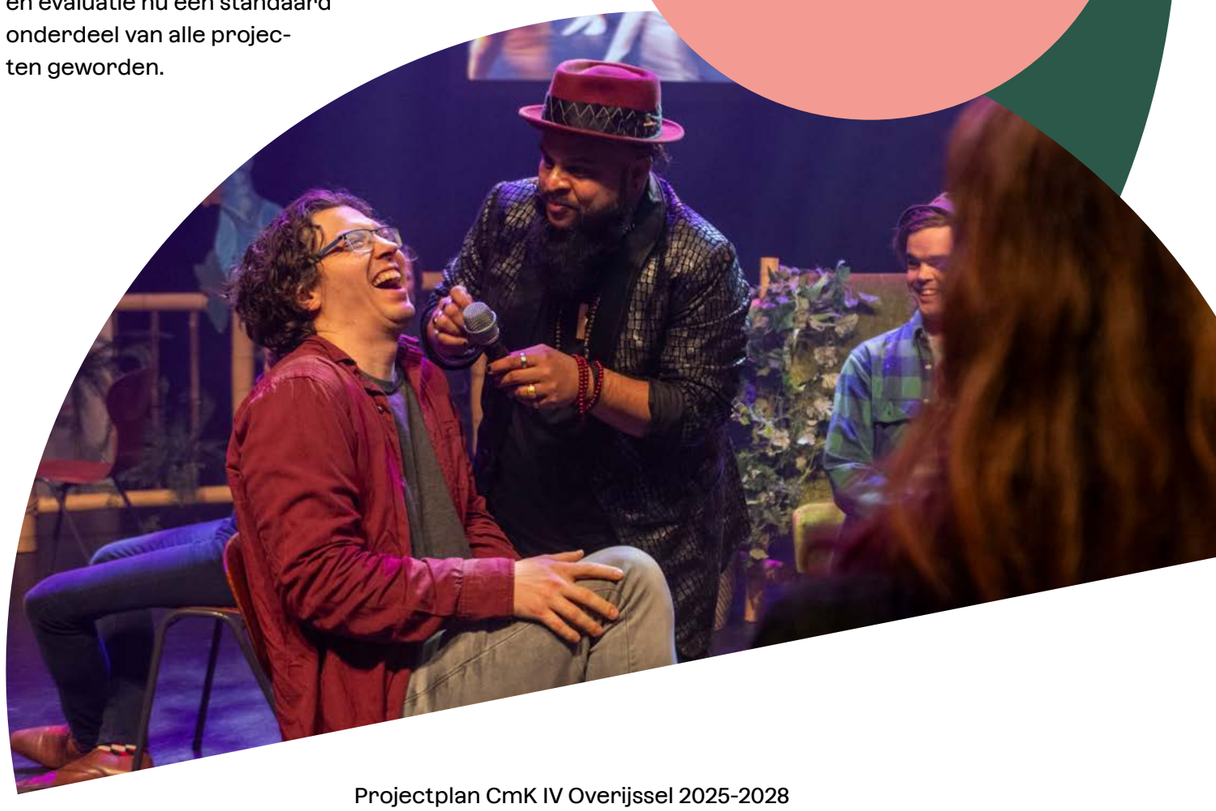

4 Activiteiten 2025-2028

4.1 Projectdoelstellingen, waarbij nadrukkelijk de lokale invulling van de twee sporen inzichtelijk is gemaakt.

We streven naar een duurzame kwaliteitsverbetering van cultuureducatie door samenwerking tussen het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en het speciaal onderwijs met de culturele omgeving. Mogelijkerwijs vindt er in de CmK IV beleidsperiode ook een pilot plaats met het vmbo, maar in eerste instantie richten we ons op de drie eerdergenoemde onderwijsgebieden. We zullen hierbij waar mogelijk aansluiten bij de curriculumvernieuwingen binnen het leergebied Kunst en Cultuur. Hierbij werken we doelbewust aan het vergroten van kansengelijkheid, inclusie en het naleven van de verschillende codes cultuur.

Invulling van de twee sporen

In eerdere hoofdstukken gaven we al aan dat scholen in ons werkgebied in de afgelopen drie CmK-beleidsperiodes op zeer verschillende manieren en intensiteitsniveaus hebben kunnen meedoen aan CmK. Scholen hebben steeds zoveel mogelijk op maat en vanuit hun eigen onderwijsvisie mogen werken aan cultuureducatie. Hierdoor is er nu geen eenduidig niveauverschil aanwijsbaar, waarbinnen Spoor 1-scholen zich van Spoor 2-scholen onderscheiden.

Naast CmK zijn natuurlijk ook andere factoren die invloed kunnen hebben gehad op bijvoorbeeld de borging, visieontwikkeling en deskundigheid m.b.t. cultuureducatie op scholen. Door fusies van scholen, of bijvoorbeeld het vertrek van personeel kan er kennis verdwijnen. Maar ook andere regelingen kunnen van invloed zijn geweest op de behoefte die er nu leeft op een school. Voor alle projectdoelstellingen geldt daarom, dat we er als penvoerders zijn voor zowel de Spoor 1- als de Spoor 2-scholen. De voorwaarden om gebruik te maken van de programma's binnen het vouchersysteem verschillen voor beide sporen wel nadrukkelijk in stap 1 en 2. Zie ook paragraaf 4.3.

Waar in eerdere beleidsperiodes het CmK vouchersysteem steeds centraal heeft gestaan in onze aanpak, vormt dit systeem nu een basis waarvan alle scholen gebruik kunnen maken. Hierbinnen zullen CmK en CaB zoveel mogelijk vervlochten worden vanuit stap 1 en 2.

Onze focus als expertisesehuis, zal in deze beleidsperiode voornamelijk liggen op stap 3. Op het (laten) uitvoeren van divers onderzoek en experiment, het verzamelen en ontsluiten van (hierdoor verkregen) data en het bottom-up leren en ontwikkelen. Ook het professionaliseren en het delen van de binnen deze onderzoeksprojec ten opgedane kennis spelen hierin een belangrijke rol. Bovenstaande onderdelen vliegen we steeds in logische samenhang en verbinding aan. Hierbij streven we nadrukkelijk kwalitatieve i.p.v. kwantitatieve doelen na.

We zetten binnen CmK IV in zijn totaliteit dus in op:

1. **Cultuureducatie-aanbod voor po en so (stap 1 en 2).**
2. **Onderzoek en experiment po, vo en (v)so (stap 3).**
3. **Leren, ontwikkelen en professionaliseren.**
4. **Data verzamelen (analyseren en ontsluiten).**
5. **Kennisdelen.**
6. **Proactief zoeken naar samenhang en verbinding tussen bovenstaande doelstellingen.**

(zie ook pagina 24, 25, 26, 27, 28)

4.2 De afbakening van het project en de samenhang met andere activiteiten voor cultuureducatie

- **CmK en CaB**. Wat ons als penvoerders betreft, staat CmK en het binnen deze regeling opgebouwde netwerk en het onderzoek dat we met hen uit zullen voeren de komende beleidsperiode centraal. Als je daarentegen de cultuurcoaches van de 21 gemeenten vraagt welke regeling wat hen betreft centraal staat op het gebied van cultuureducatie, zal dit misschien CaB zijn. De komende vier jaar zullen we tijd moeten investeren om beide regelingen zoveel mogelijk op elkaar aan te laten sluiten.
- **CmK en Cultuurparticipatie**. Sinds een klein jaar zijn we vanuit team cultuur naast educatie actief op het gebied van cultuurpartici-

patie. Er lopen verschillende pilots die op het grensgebied van cultuureducatie en cultuurparticipatie plaatsvinden. Als deze pilots positief worden geëvalueerd, zullen we er de komende beleidsperiode steviger op inzetten i.s.m. verschillende partners in Overijssel.

- **CmK en talentontwikkeling**. Vanuit CmK zijn we inmiddels ook gestart met een pilot op het gebied van talentontwikkeling. Jongeren de mogelijkheid bieden om onder leiding van professionals te werken aan professionele producties is cruciaal voor de ontwikkeling van getalenteerde jongeren die (vanwege hun leeftijd of vooropleiding) nog niet aan een kunstvakopleiding kunnen beginnen. Talent raken we hierbij productiebreed aan. Als we denken aan film, dan denken we bijvoorbeeld ook aan belichten, setdressen, colorgraden, aan audio maar ook aan catering, productie en casting.
  Als we het hebben over theater, dan hebben we het bijvoorbeeld ook over kostuumontwerp, grime, vormgeving, publiciteit, dramaturgie maar ook over vervoer en techniek.
  Als deze pilot positief wordt geëvalueerd, dan zullen we ook hier de komende beleidsperiode steviger op inzetten i.s.m. verschillende partners in Overijssel.
- **CmK en andere regelingen/opdrachten**. In de vorige beleidsperiode hebben we extra ingezet op de VMBO-impulsregeling, de ZZP-regeling voor professionalisering op het gebied van digitalisering, en was er een extra impulsregeling vanuit de provincie voor het speciaal onderwijs. Binnen CmK IV zullen we continu evalueren welke regelingen naast CmK geschikt zijn om uit te voeren. Ons CmK-project zal hierbij altijd leidend zijn.

4.3 Resultaten over de jaren en het einde van het project

We willen werken aan het in gang zetten, vergroten en verdiepen van een beweging. Deze heeft als doel om kinderen kennis te laten maken met hun eigen culturele omgeving. Zodat ze begrijpen waar ze vandaan komen en wat dit ze kan leren over het hier en nu. We willen jongeren helpen om autonoom te leren denken en zowel kinderen als jongeren de kans bieden om hun talenten op het gebied van cultuur te verkennen en ontwikkelen. We willen partijen op het gebied van onderwijs, kunst, cultuur, filosofie, welzijn en wetenschap met elkaar verbinden om gezamenlijk met ons deze beweging vorm te geven. Bovengenoemde heeft als doel om een cultuur op te leveren waarin leren, ontwikkelen en professionaliseren de norm is.

- We doen intensief **onderzoek/experiment** waardoor we direct en logischerwijs effectief kunnen werken aan kennisdeling en ‘leren en ontwikkelen’. Scholen kunnen op deze manier ook (indirect) hun kennis vergroten.
  Er zijn scholen die actief deelnemen aan onderzoek en scholen die op een meer beschouwende manier kunnen aansluiten.

- Door te werken aan onderzoek en experiment onderzoeken we verschillende maatschappelijke thema’s en onderwerpen binnen cultuureducatie. Voorbeelden hiervan zijn:
  - » Het ontwikkelen van integrale cultuureducatie in verbinding met andere vakken (en expertises).
  - » Het **verbinden van binnen- en buitenschools aanbod** (cultuureducatie/ cultuurparticipatie) om daarmee de culturele omgeving dichter bij de leerling te brengen.

- Er is binnen de programma’s specifieke aandacht voor het **(voortgezet) speciaal onderwijs.**

- Er ontstaat een **uitgebreide en nauwkeurige dataverzameling** die effectief wordt ontsloten voor het veld. Op basis van deze data
- kan beleid worden gemaakt en bijgestuurd.

- **Niet alleen mensen uit ons eigen werkveld, maar ook uit andere domeinen kunnen ons vinden en weten wat wij doen door kennisdeling**. We communiceren (informeren, inspireren, overtuigen etc.) met het veld middels professionele films en documentaires, blogs, vlogs, podcasts, fotoreportages, websites, symposia en bijeenkomsten, presentaties en publicaties.

- **Elke aan CmK deelnemende school heeft een gecertificeerde ICC-er/CUCO-trainer** (tenzij de schoolgrootte dit niet toelaat).

- **We gaan voor 100% deelname vanuit het po aan cultuureducatie door deelname aan stap 1 en 2**. Daarnaast kunnen scholen ook deelnemen via stap 3. Het voortgezet onderwijs zal binnen Proeftuin Overijssel (stap 3) een meer en minder intensieve deelname aan trajecten kennen. N.a.v. de eindevaluatie van de Proeftuin Overijssel binnen CmK III, kunnen we bepalen hoeveel intensievere trajecten haalbaar zullen zijn.

- Omdat we proactief hebben gewerkt aan **samenhang en verbinding tussen bovenstaande doelstellingen staat er een stevig programma en een lerende cultuur** waarbinnen kwaliteit de norm is en waarbinnen goede, duurzame relaties als waardevol en onmisbaar worden gezien.

- We **zetten in op kansengelijkheid en werken vanuit de codes cultuur**. Daarnaast dragen we – waar mogelijk – bij aan curriculumvernieuwing.

4.4 Omschrijving van de activiteiten en de samenhang hiertussen

1. Vouchersysteem stap 1 & 2

Cultuureducatie-aanbod voor spoor 1 en spoor 2 scholen in het po

Ook binnen CmK IV is er het vouchersysteem met aanbod voor scholen die al eerder deelnamen aan CmK I, CmK II en/of CmK III (Spoor 1) en aanbod voor scholen die niet eerder deelnamen aan CmK (Spoor 2).

In CmK IV willen we, afhankelijk van de voorwaarden die binnen CaB worden opgesteld, het CmK-aanbod en het CaB-cultuurmenu waar mogelijk van toegevoegde waarde ten opzichte van elkaar laten zijn.

De hoogte van het cultuureducatiebudget hangt af van:

- Of de school wel (spoor 1) of niet (spoor 2) eerder aan CmK heeft deelgenomen.
- De grootte van de school.

Voor zowel spoor 1 als spoor 2 geldt: doet een school mee, dan;

- betaalt hij één keer mee (aan zowel CmK als CaB) afhankelijk van: de stap/ stappen waarin hij deelneemt, het spoor en de grootte van de school;
- wordt één van de leerkrachten opgeleid tot gecertificeerd ICC-er;
- ondersteunt een cultuurcoach de school;
- kan de school zijn voucher inzetten voor cultuureducatie op school;
- zijn er verschillende mogelijkheden waarop de school mee kan doen;
- kan de school o.a. gebruikmaken van voorstellingen en exposities van de Overijsselse BIS/OBI en is er mogelijkheid voor een vergoeding voor busvervoer;
- is er ook vrije ruimte;
- is er extra ruimte voor het implementeren van erfgoededucatie;
- committeert de school zich voorafgaand aan de beleidsperiode en onderschrijft de geldende afspraken. (Denk hierbij aan Moneva, curriculumvernieuwing, deskundigheidsbevordering, kennisdeling, etc.).

Bovenstaande en overige voorwaarden zijn nog in ontwikkeling.

	Keuze 1	Keuze 2	Keuze 3	Vereist	Optioneel	Kenmerk
Stap 3	Klein lab Een kleinschalig onderzoek/experiment Onderwijsvernieuwing	Middelgroot Lab Een middelgroot onderzoek/experiment Onderwijsvernieuwing	Groot lab Uitgebreid onderzoek/experiment Onderwijsvernieuwing	▪ ICC-training ▪ Visievorming ▪ Curriculumvernieuwing ▪ Borging & kennisdeling	▪ Vrije ruimte ▪ Busvervoer	▪ Nieuw en in ontwikkeling ▪ Professioneel ▪ Langdurig
Stap 2	Langdurig en professioneel Cultuureducatietraject op school	Voorstellingen en exposities van OBI	Professionele deskundigheidsbevordering van leerkrachten	▪ ICC-training ▪ Visievorming ▪ Curriculumvernieuwing ▪ Borging & kennisdeling	▪ Vrije ruimte ▪ Busvervoer	▪ Bestaand en in ontwikkeling ▪ Lokaal en regionaal ▪ Professioneel ▪ Langdurig
Stap 1	Bezoek aan lokaal professioneel/amateuraanbod op locatie Relatief dichtbij de school	Bezoek van lokaal professioneel/amateuraanbod op school	Professionele workshop/proeflles van lokale/regionale aanbieder Voorstellingen van Overijsselse aanbieders op school of in de directe omgeving van de school	▪ ICC-training ▪ Visievorming ▪ Curriculumvernieuwing ▪ Borging & kennisdeling	▪ Vrije ruimte ▪ Busvervoer	▪ Bestaand ▪ Lokaal ▪ Professioneel ▪ Amateur ▪ Kortdurend

Bereiken van nieuwe (spoor 2) po-scholen

Er zijn momenteel 45+ scholen die nog nooit hebben deelgenomen aan CmK. Uiteraard willen we ook deze scholen graag bereiken. Hiervoor zullen we verschillende stappen zetten. Een voorbeeld is dat we samen met jeugdtheater Sonnevanck (BIS) in gesprek proberen te komen met verschillende scholen die vanuit specifieke denominaties onderwijs verzorgen. Door contact te zoeken en in gesprek te gaan, hopen we op toenadering en het vinden van een manier om wel deel te kunnen nemen aan CmK.

Scholen krijgen keuze hoe ze instappen
+ eventueel groeimogelijkheid in 4 jaar (met inachtneming van het subsidieplafond).

Samenhang: binnen het vouchersysteem stap 1 en 2 wordt zowel zorg gedragen voor het ‘verzamelen van data’ als voor ‘kennisdeling’.

Let op: bovenstaande is momenteel nog in ontwikkeling en is daarom onder voorbehoud.

2. Onderzoek en experiment (vouchersysteem stap 3)

Omdat de LABS, Proeftuin Overijssel en MAAKTAAL zeer succesvol zijn gebleken als ondezoeks- en experimenteervorm, zullen we hier binnen CmK IV op focussen. We experimenteren praktijkgericht met zowel Spoor 1- als Spoor 2-scholen (po, (v)so en vo), waarbij scholen, leerlingen en cultuuraanbieders de kans krijgen om hun eigen onderzoeksvragen aan te pakken met hulp van diverse externe specialisten. Daarbij worden zij ondersteund door een projectleider, die helpt om het onderzoek soepel te laten verlopen. Binnen de verschillende onderzoeken en experimenten wordt zowel zorg gedragen voor

het ‘verzamelen van data’, voor ‘kennisdeling’ als voor ‘leren en ontwikkelen’.
De onderzoeksprojecten kunnen verschillende thema’s en onderwerpen omvatten, afhankelijk van de vragen die leven in het veld, zoals:

a. Het ontwikkelen van integrale cultuureducatie in verbinding met andere vakken en expertises.
b. Het verbinden van binnen- en buitenschools (Cultuureducatie/cultuurparticipatie) om daarmee de culturele omgeving dichter bij de leerling en student te brengen.
c. Speciaal (voortgezet) onderwijs
d. Buiten je bubbel op schoolniveau: verkenning en verbinding Cultuureducatie binnen denominaties, stad en platteland, verschillende onderwijsniveaus: praktijkonderwijs -vwo etc.
e. Talentontwikkeling
f. Maatschappelijke vraagstukken zoals eenzaamheid, probleem- en pestgedrag, criminaliteit, (on)veiligheid, gender gerelateerde vraagstukken etc.
g. Leren en ontwikkelenverbindingen met andere penvoerders in het Nederlandse koninkrijk.
h. Erfgoed – ook voor VO.
i. Impact nieuwe media/ AI op leren en functioneren van kinderen/ jongeren/ leerkrachten en docenten.

3. Leren, ontwikkelen* en professionaliseren

We zetten in op het vergroten van de deskundigheid van zowel leerkrachten, docenten, cultuurcoaches, culturele partners als de professionalisering van onszelf ten aanzien van cultuureducatie in de brede zin van het woord. De intrinsieke motivatie om te willen leren ontstaat voornamelijk vanuit de onderzoeksprojecten en experimenten. We bieden overige geïnteresseerden (die niet zelf deelnemen aan een onderzoek) als dit kan, de mogelijkheid om aan te sluiten bij trainingen of workshops.

*Leren en ontwikkelen
(voorheen: deskundigheidsbevordering)*

We investeren in trainingen en opleidingen waarvan we weten dat ze een aantoonbaar positief effect hebben op cultuureducatie en/of het cultuureducatieve ecosysteem. Denk hierbij aan de ICC- en CUCO-trainingen. We streven waar mogelijk naar het centraal uitrollen van deze trainingen (dus i.s.m. de andere penvoerders en relevante partijen).

We denken dat het belangrijk is om meer inzicht in het netwerk aan ditzelfde netwerk te bieden. We merken dat de verschillende aan CmK deelnemende partijen niet altijd goed op de hoogte zijn van het bestaande netwerk waar zij zelf deel van uitmaken. Bovendien zien ze vaak nog niet hoe zij dit netwerk zouden kunnen helpen versterken en waarom dit ook voor henzelf van belang zou zijn.

4. Data verzamelen, analyseren, monitoren en ontsluiten

Binnen CmK IV zullen we nog intensiever inzetten op het verzamelen, monitoren en ontsluiten van relevante data. De Culturele kaart Overijssel, Overijssel in beeld en het cultuureducatiedashboard zijn projecten en tools die we hierbij zullen inzetten en doorontwikkelen.

5. Kennisdelen

We communiceren (informeren, inspireren, overtuigen etc.) in de breedte van het veld middels professionele films en documentaires, fotoreportages, websites, symposia, presentaties en publicaties. We zetten opdrachtnemers op het gebied van audiovisuele producties zoveel mogelijk in als gelijkwaardige partners met een eigen (kunstzinnige) signatuur. Van drie LABS zijn in CMK III documentaires gemaakt die we

in de eerste fase van CmK IV willen delen met het werkveld. Ook van MAAKTAAL wordt momenteel een film gemaakt die we zullen delen. We draaien de films in lokale filmhuizen en houden aansluitend nagesprekken met betrokken scholen. Hierbij nodigen we ook andere scholen uit en overige geïnteresseerde partijen.

6. Proactief zoeken naar samenhang en verbinding tussen bovenstaande doelstellingen

Voorbeeld: Een voorbeeld van een dergelijke verbinding tussen bijvoorbeeld leren en ontwikkelen en kennisdelen zijn de Buiten je bubbel-sessies. We zoeken hierbinnen bewust naar verbinding met groepen binnen ons werkveld die we nog niet goed kennen en waar nog relatief weinig binding mee is. We onderzoeken samen maatschappelijke thema’s in relatie tot cultuur (educatie/ participatie).
We betrekken behalve experts/wetenschappers op specifiek vakgebied, ook professionals op het gebied van gesprek en debat. Zo leren we samen en ontwikkelen we ons.

We informeren en inspireren iedereen in het veld middels profesionele films en documentaires, prachtige fotoreportages, duidelijke websites, boeiende symposia, presentaties en publicaties!

4.5 Risicoanalyse en het plan + maatregelen

Risicoanalyse: zie pagina 29.

Maatregelen die we treffen

- Met de provincie maken we afspraken over voorwaarden binnen CaB, waardoor deze regeling beter aansluit bij CmK.
- De zwaarte van het CmK IV programma kan hierdoor meer komen te liggen bij het behalen van kwalitatieve en niet op het behalen van de kwantitatieve doelen. Op deze kwalitatieve doelen hebben we zelf meer invloed.
- We blijven voortdurend in nauw contact met alle stakeholders. Zo kunnen we tijdig en efficiënt bijsturen mocht dit nodig zijn.
- We stellen voorafgaand aan elk project gezamenlijk overeenkomsten op waarin het doel van elk project, de planning en de rol, taken en verantwoordelijkheden van alle betrokkenen duidelijk worden beschreven. We werken hiermee actief aan verwachtingsmanagement.

Sterktes

- CaB en CmK zijn meer vervlochten dan tijdens de eerdere CmK beleidsperiodes door de voorwaarden die zijn beschreven binnen CaB.
- Er is een effectieve manier om onderzoek en experiment uit te voeren en hier zal binnen CmK IV meer op worden ingezet.
- Er is veel samenhang in de programmaonderdelen binnen CmK IV.
- Door de vorige beleidsperiodes is er heel veel ervaring en kennis aanwezig bij Rijnbrink.
- Rijnbrink is een vaste waarde (ijkpunt) die zowel stabiel is als flexibel kan opereren.
- Er is veel ruimte voor kennisdeling.
  Er is veel ruimte voor leren en ontwikkelen vanuit intrinsieke motivatie.
- Er is veel samenhang tussen bovengenoemde punten.

Zwaktes

- Zowel CmK en CaB blijven impulsregelingen. Deze hebben van zichzelf geen duurzame eigenschappen.
- Rijnbrink wordt geen penvoerder van CaB en heeft dus geen directe sturing binnen CaB.
- Cultuureducatie is niet verankerd in het curriculum van scholen.
- Het opnieuw inrichten van CmK en CaB kost tijd en energie.

Kansen

- Data kan door vervlechting meer adequaat worden verzameld en ontsloten. Hiermee kan het culturele ecosysteem in kaart worden gebracht. De data en analyses vormen een solide basis voor het effectiever kunnen bijsturen en het vormen van nieuw beleid.
- De regelingen versterken elkaar inhoudelijk en de middelen kunnen daardoor effectiever worden ingezet.
- Er is meer sturing op het naleven van de codes cultuur + voorwaarden van CmK (Moneva, visievorming, deskundigheidsbevordering en curriculumvernieuwing).
- Er wordt actief ingezet op kansengelijkheid voor elk kind en het bereiken van duurzaam, kwalitatief hoogwaardig cultuuronderwijs.
- Op elke school komt een gecertificeerde ICC-er en een school kiest weloverwogen in welke stap hij deel zal nemen. Er is ruimte voor kleine stapjes en ruimte voor grotere, onderzoekende stappen. Er is beleid op maat.

Bedreigingen

- Voorwaarden binnen CaB worden misschien niet scherp genoeg geformuleerd waardoor concurrentie tussen regelingen blijft bestaan en Rijnbrink alsnog niet in haar kracht wordt gezet.
- Onvoorziene omstandigheden zoals Corona e.d.
- Er kan weerstand ontstaan binnen gemeenten. Dit kan veel extra tijd en energie van ons vragen (vertraging opleveren).

5 Samenwerking penvoerder, onderwijs, culturele instellingen voor hoger onderwijs en anderen

5.1 Samenwerkingsverband en taak- en rolverdeling

Samenwerking met provincie en het fonds

We staan in nauw contact met de provincie waardoor we zeer efficiënt kunnen samenwerken. We ervaren een grote betrokkenheid bij en kennis over onze opdracht bij de provincie. Dit geldt zowel voor de beleidsmederker(s) als de gedeputeerde. We realiseren ons goed hoe wezenlijk dit is voor het succes van het project en de doorontwikkeling ervan.

Samenwerking met het onderwijs

We werken gedeeltelijk op afstand (stap 1 en 2) en deels van zeer dichtbij met de scholen (stap 3) binnen CmK. Wanneer we verder weg staan van het onderwijs, vormen de cultuurcoaches en Moneva onze contacten. We zetten in CmK IV actief in op het aanhalen en vergroten van onze contacten met de besturen en cultuurkoepels van de scholen.

Samenwerking met wetenschappers/ onderzoekers/ projectleiders/ makers (flexibele schil)

Onze ‘flexibele schil’ bestaat inmiddels uit een groeiende groep projectleiders, deskundigen en onderzoekers waarin nieuwe samenwerkingsverbanden ontstaan. We hechten heel veel waarde aan deze groep betrokkenen en intensiveren de samenwerking met hen en onderzoeken de komende jaren verschillende effectieve samenwerkingsvormen.

Samenwerking met cultuurcoaches en bovenschoolse ICCers

Elke gemeente in ons werkgebied heeft een eigen cultuurcoach- of bovenschoolse ICC-er. Deze is dé verbindende schakel tussen scholen, gemeenten en de lokale culturele omgeving, maar bovenal tussen CmK en CaB. Daarom zullen er, voorafgaand aan de uitvoering van CmK IV, concrete taakomschrijvingen moeten worden geformuleerd (afspraken worden gemaakt) die ervoor zorgen dat de coach (a) deelneemt aan regionale en provinciale overleggen, (b) het leren- en ontwikkelingsprogramma voor cultuurcoaches volgt, en (c) de inrichting en uitvoering van CmK effectief integreert binnen het lokale cultuureducatieprogramma.

Samenwerking met de regionale CmK-penvoerders

Binnen de provincie werken we samen met de andere vier CmK-penvoerders; CEE (Enschede), Cultuurwijs (Hengelo) en Kunstcircuit (Deventer).

Adviseurs/ CmK-projectleiders van deze organisaties komen momenteel zes keer per jaar bij elkaar: drie keer voor een regulier overleg, en drie keer voor een themabijeenkomst waarin we dieper op bepaalde onderwerpen ingaan. We zijn van elkaars CmK-programma’s op de hoogte, verwijzen naar elkaar en ontwikkelen bijvoorbeeld samen nieuwe trainingen, zoals SamenSpel. Daarnaast versterken we elkaar door kennis uit te wisselen over de invulling van de rol van intermediair, aan de hand van relevante, actuele thema’s. Ook de beleidsmedewerker van de provincie neemt inmiddels zitting in het overleg. Concrete voorbeelden van samenwerkingen zijn ook de Mediakunstdag en de impulsregeling voor het speciaal onderwijs.
In de komende periode gaan we met elkaar in gesprek om te kijken op welke concrete punten we komende jaren gaan samenwerken (naast de reguliere kennisdelingsmomenten).

Samenwerking met BIS en OBI

Rijnbrink werkt aan het meer bereikbaar maken van cultureel aanbod van instellingen uit de Overijsselse BasisInfrastructuur. Door het integreren van busvervoer van en naar het culturele aanbod werken we mee aan het vergroten van kansengelijkheid van kinderen uit ons werkgebied. Voor dit busvervoer biedt de provincie Overijssel specifieke, geoormerkte middelen.
Onder OBI verstaan we de Overijsselse BIS én een aantal culturele instellingen die niet bij de BIS horen, maar die wel structureel gesubsidieerd worden door de provincie. Meestal zijn dit podiumkunst-beoefenaars, enkelen hebben een museale functie. Altijd hebben de instellingen cultuureducatief aanbod en een taak binnen cultuureducatie.

Met de verschillende OBI vormen we inmiddels een netwerk waarbinnen hun aanbod binnen CmK IV (zoals het bezoeken van voorstellingen of tentoonstellingen) regelmatig wordt besproken en geëvalueerd. In CmK IV onderzoeken we of we in het kader van kansengelijkheid ook domeinoverstijgend kunnen samenwerken.

Het inzetten van deze OBI is van belang omdat:

- Hun aanbod een verrijking is voor leerlingen (niet alleen op actief, maar ook op receptief en reflectief niveau).
- Ze zeer professioneel cultuureducatie-aanbod bieden.
- Kinderen uit de 21 kleinere gemeenten hierdoor niet alleen kennismaken met het – vaak kleinschaligere – lokale aanbod, maar ook met het regionale (nationaal opererende) professionele aanbod in de grotere schouwburgen en musea.
- We met het aanbod van de OBI inzetten op kansengelijkheid en inclusie van leerlingen uit de 21 gemeenten.

Vervoer en afname binnen het CmK budget

- De afstand van de scholen tot theaters waarin de meer complexe voorstellingen van de instellingen worden gespeeld vormt voor een grote groep scholen een belemmering.
- De voorstellingen van de OBI worden via het CmK budget aangeboden, met daarnaast de mogelijkheid om van busvervoer (extra impuls vanuit de provincie) gebruik te maken.
- De ervaring leert dat wanneer scholen eenmaal hebben kennisgemaakt met aanbod en aanbieders, ze vaker – uit zichzelf – het aanbod afnemen.

Op dit moment van schrijven is het nog niet duidelijk welke instellingen de komende jaren tot de OBI zullen behoren.

Samenwerking met cultuuraanbieders en kunstvakdocenten

Sinds 2013 werken we samen met een grote, relatief stabiele groep cultuuraanbieders. Deze aanbieders vertegenwoordigen alle kunstdisciplines en zijn verspreid over de hele provincie. Hoewel je deze groep ‘preferred suppliers’ zou kunnen noemen, zijn we ons bewust dat we ook oog moeten blijven houden voor jonge, recent afgestudeerde kunstvakprofessionals. Om deze reden organi-eren we bijeenkomsten die het doel hebben nieuwe aanbieders te ontmoeten. Voor deze bijeenkomsten nodigen we ook samenwerkingspartners als de pabo’s en andere CmK-penvoerders uit.

Samenwerking met de pabo’s en kunstvakopleidingen

Pabo VIAA
Met VIAA werken we in CMK III aan een pilot op het grensgebied van cultuureducatie en cultuurparticipatie. We vertrekken vanuit een vraag van jongeren zelf. Wanneer deze pilot succesvol is, krijgt deze een vervolg binnen CmK IV.

Pabo Windesheim
In Zwolle start de opleiding tot Cultuurmakelaar. Deze zal mogelijkheden bieden voor het volgen van minoren voor bijvoorbeeld cultuurcoaches.

Pabo’s algemeen
We onderzoeken de samenwerking met de pabo’s op het gebied van bijvoorbeeld ICC- en CUCO-trainingen.

Kunstvakopleiding ArtEZ
Adviseurs van Rijnbrink nemen zitting in de onderzoeksgroep van de Master Kunsteducatie van ArtEZ. Er is periodiek overleg tussen het lectoraat en Rijnbrink over divers onderzoek. Rijnbrink wordt actief ingezet in het bespreken van de Masteronderzoeken van studenten en wij betrekken alumni op onze beurt bij symposia en deskundigheidsbevordering.

Samenwerkingspartners voor advies en kennisdeling

We nemen zitting in de Raad van 12 en het LPKC en blijven we ook de komende jaren nauw optrekken met het LKCA. We ervaren hen als zeer waardevolle partners op het gebied van kennisdeling en expertise-uitwisseling.

Filmhub Oost, Erfgoed overleg, Meer muziek/ Cultuur in de Klas
Wanneer we hetzelfde doel en dezelfde doelgroep voor ogen hebben, werken we – waar mogelijk – met verschillende partners samen. We werken hierbij altijd vanuit het opgebouwde CmK-netwerk en -programma.

5.2 Betrokkenheid partijen bij de planvorming

Zoals beschreven in hoofdstuk 3, hebben we tussen 2022 en 2024 zowel kwalitatief als kwantitatief onderzoek uitgevoerd met ons hele werkveld om te bepalen of en hoe cultuureducatie in de periode 2025-2028 effectiever, duurzamer en gelijkwaardiger kan worden ingericht. Deze onderzoeken hebben bijna twee jaar in beslag genomen en alle relevante partijen zijn hierbij in verschillende fases betrokken geweest. Ook in de komende jaren zullen alle verschillende partijen worden betrokken bij het verder vormgeven van CmK IV en een mogelijk vervolg van deze regeling.

6 Kennisdeling

6.1 Toelichting op kennisdelingsactiviteiten voor scholen en culturele instellingen

In Overijssel bestaat inmiddels een stevig netwerk van CmK-penvoerders, cultuurcoaches en ICC-ers die kennis en expertise met elkaar delen. Er is een werkgroep met instellingen uit de Overijsselse Basis Infrastructuur en vanuit Rijnbrink nemen we daarnaast zitting in het lectoraat 'Art education as Critical Tactics', het LKCA, het LPKC en de Raad van 12. Daarnaast delen we kennis met verschillende landelijke en internationale partners.
Wat de afgelopen jaren goed heeft gewerkt is onze inzet op professionele communicatie. We hebben verschillende professionele documentaires en films laten produceren die we succesvol hebben ingezet om lokaal, provinciaal, landelijk en zelfs internationaal kennis te delen. We hebben fotoreportages en publicaties laten maken om onze doelgroepen te inspireren en informeren. Audiovisuele producties worden zoveel mogelijk gecontroleerd ingezet. Denk hierbij aan gezamenlijke viewings van documentaires in filmhuizen met nagesprekken. Hierdoor kunnen we effectief en gericht kennisdelen (niet alleen zenden!) met het veld.

Behalve via korte films, documentaires en publicaties o.a. via socials en onze website www.cultuureducatieoverijssel.nl, zullen we in CmK IV gedurende het hele jaar verschillende kleine en grotere bijeenkomsten en symposia (zoals Buiten je bubbel-sessies en de Zomerontmoeting) organiseren voor alle verschillende bij cultuureducatie betrokken doelgroepen.

6.2 De manier waarop scholen en culturele instellingen bij de kennisdeling worden betrokken

Voor alle communicatie uitingen geldt dat deze wordt getest en getoetst door onze doelgroepen. Dit geldt niet alleen voor scholen, maar ook voor jongeren en de diverse culturele aanbieders.
De website www.maaktaal.nl geeft een een goed beeld van hoe we scholen en culturele instellingen betrokken bij onze kennisdeling. We geven alle betrokkenen letterlijk een stem. Via het LinkedIn-profiel van Maaktaal communiceren we voortdurend met het veld. Niet alleen via geschreven posts, maar ook via podcasts.
We horen dat deze manier van communiceren heel goed werkt omdat het een breed verhaal in steeds overzichtelijke, en wisselende onderdelen aanbiedt.
We zien kennisdelen zoals dat gebeurt binnen Maaktaal als een voorbeeld voor onze communicatie binnen onderzoekstrajecten binnen CmK IV. De 'parels' die we lieten maken in CmK III zouden hierbinnen een logisch onderdeel kunnen zijn.

6.3 Inzet van bestaande netwerken van scholen en culturele instellingen

Binnen CmK werken we met en binnen verschillende netwerken die we hebben beschreven in hoofdstuk 5.1.

Daarnaast zijn we voornemens om het directienetwerk nieuw leven in te blazen. Hierin namen bestuurders zitting van culturele organisaties in onze provincie.

Cultuurcoaches zijn onze contacten waar het gaat om stap 1 en stap 2 scholen. Met scholen die deelnemen aan onderzoeken (stap 3) hebben we meer direct contact en hierdoor vaak ook met hun besturen en koepels. Omdat we ons in CmK IV meer zullen focussen op het (laten) uitvoeren van onderzoek en experiment, verwachten we ook meer in contact te kunnen komen met deze partijen.

6.4 Onderwerpen waarop kennis wordt gedeeld

Diverse data met betrekking tot de aan CmK deelnemende scholen kunnen per gemeente worden ontsloten via het cultuureducatiedashboard. De culturele kaart Overijssel kan daarnaast laten zien welke verbindingen en ontwikkelingen er zijn.

Een van de centrale vragen waarover voortdurend kennis gedeeld zal worden: Hoe vormen we een goed functionerend, divers en duurzaam leerecosysteem?

De keuze voor de exacte onderwerpen waarover kennis wordt gedeeld is afhankelijk van de onderzoeken en experimenten die zullen plaatsvinden.

7 Monitoring en evaluatie

7.1 Toelichting op monitoringsactiviteiten en -doelen

In CmK IV zullen we monitoring en evaluatie op verschillende manieren inzetten.
Ons CmK inschrijfsysteem laat scholen gerichte keuzes maken (bijvoorbeeld voor actieve cultuureducatie of voorstellingen) en brengt vervolgens overzichtelijk in kaart wat de school het komende schooljaar of de komende schooljaren zal gaan doen. De cultuurcoaches ontvangen een overzicht van de activiteiten op alle scholen in hun werkgebied en weten voor de zomer welke scholen hun programma's zullen afnemen. Moneva is daarbij een functionele tool om het proces op een school te monitoren en evalueren. Wanneer een proces om welke reden dan ook vertraging oploopt, springen zowel de cultuurcoach als de Rijnbrink-adviseur in.

Daarnaast monitoren we lange termijn ontwikkelingen en trends door regelmatig met ons

werkveld in gesprek te gaan. In tegenstelling tot CmK III, waar we ons voornamelijk richtten op de beweegredenen en gedragingen van specifieke personen of doelgroepen, onderzoeken we nu ook het effect van deze gedragingen ten opzichte van elkaar. Zo proberen we niet alleen voor onszelf, maar ook ons hele veld meer inzicht te geven in de werking van het culturele ecosysteem dat we samen vormen. Ten slotte vindt intensieve monitoring en evaluatie plaats binnen alle onderzoeksprojecten, zowel op het gebied van de inhoud van deze projecten als op het gebied van projectsturing en organisatie.

7.2 Vragen die richting geven aan de monitoring en evaluatie

Moneva kan op verschillende manieren en in verschillende intensiteiten plaatsvinden, afhankelijk van het doel van de specifieke vragen binnen een project. Dit kan zowel in de vorm van (schriftelijke/mondelinge) enquêtes als in de vorm van open gesprekken. Moneva kan steeksproefgewijs of juist met alle deelnemende partijen tegelijk plaatsvinden. Moneva kan ook worden ingezet ten behoeve van kennisdeling van derden. Vragen hebben altijd betrekking op de duurzame kwaliteitsverbetering van cultuureducatie door samenwerking tussen het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en het speciaal onderwijs met de culturele omgeving. Hierbij staan het bottom-up leren en ontwikkelen voor ons centraal.

7.3 Hoe scholen, culturele instellingen en andere relevante partijen (stakeholders) worden betrokken bij de monitoring en evaluatie

Deelname aan Moneva is een voorwaarde om deel te kunnen nemen aan CmK. Alle aan CmK deelnemende partijen worden hiervoor rechtstreeks door ons en/of de organisatie die onze moneva uitvoert benaderd. Aan de voorkant van projecten worden projectdoelen gezamenlijk benoemd/geformuleerd en/of gecommuniceerd. Niet alleen op het einde, maar ook gedurende de projecten vinden evaluerende bijeenkomsten plaats met de deelnemenede partijen. Deze maken dat een project kan worden bijgestuurd als nodig en/of gewenst. Zo kunnen naast de geformuleerde projectdoelen ook bijvoorbeeld de planning en organisatie van een project worden gemonitord.

1. We maken per project inzichtelijk waarop we kunnen sturen en welke zaken we dus kunnen monitoren. We letten hierbij zowel op harde als op 'zachtere' data.
2. We onderzoeken niet alleen welke informatie interessant is voor ons, maar ook voor de deelnemende partijen. Indicatoren zijn gekoppeld aan het doel van de samenwerking. Ook als we proces- en kwaliteitsindicatoren monitoren. We richten de monitoring zodanig in dat we voorkomen dat deelnemers worden overvraagd (door het moeten invullen van eindeloze monitoringsformulieren).
3. We richten de monitoring waar mogelijk steeds flexibel in.
4. We zetten monitoring en de verzamelde gegevens in voor kwaliteitsontwikkeling, reflectie en gezamenlijk leren. We voeren gesprekken vanuit verschillende perspectieven over de verzamelde gegevens. Zo krijgen we mogelijk ook meer inzicht in achterliggende verhalen, oorzaken en verbanden.
5. We helpen deelnemers herinneren aan de monitoring en het doel ervan.

7.4 Beschrijf middels het indienen van de vragenlijst Duurzaamheid en hoe het invullen van deze lijst een vervolg krijgt in het lokale CmK programma

Zie de ingevulde vragenlijst m.b.t. duurzaamheid in de bijlage. Het werken aan duurzaamheid is een speerpunt waaraan Rijnbrink in de breedte van de organisatie werkt. Dit blijft ook in de komende jaren het geval. Hoe we e.a. een vervolg geven binnen CmK zal nader worden onderzocht. Momenteel vindt er een nulmetingplaats m.b.t. verschillende subthema's die betrekking hebben op duurzaamheid.

8 Planning

Onderstaande planning is bij benadering. Doorlopende processen zoals data verzamelen, professionalisering zijn hierbinnen niet expliciet opgenomen. Dit geldt ook voor het bevorderen van kansengelijkheid, (een deel van de) monitoring en evaluatie en het inzicht geven in het culturele ecosysteem. Dit zijn iteratieve processen die voortdurend plaatsvinden.

2024	
December	▪ Zoveel mogelijk afronden CmK III en CaB 2.0 Contracteren gemeenten m.b.t. CmK IV en CaB (Vervlochten regeling)

2025	
Januari	▪ Start CmK IV Communicatie breed ▪ Contracteren gemeenten ▪ Inrichten vouchersysteem, workflow en communicatie m.b.t vervlechting CmK & CaB ▪ Opleiden train de trainers (ICC en CUCO) ▪ Ophalen vo proeftuin Overijssel inschrijvingen ▪ Uitloop CmK III ▪ Voorbereiden kennisdelen CmK IV ▪ Voorbereiden leren en ontwikkelen CmK IV
Februari	▪ Contracteren gemeenten ▪ Inrichten vouchersysteem, workflow en communicatie ▪ m.b.t vervlechting CmK & CaB ▪ Opleiden train de trainers (ICC en |CUCO) ▪ Ophalen vo proeftuin Overijssel inschrijvingen ▪ Uitloop CmK III ▪ Voorbereiden kennisdelen CmK IV ▪ Voorbereiden leren en ontwikkelen CmK IV
Maart	▪ Inrichten vouchersysteem, workflow en communicatie m.b.t vervlechting CmK & CaB ▪ Eind evaluaties en eindverantwoording CmK III en CaB2.0 ▪ Opleiden train de trainers (ICC en |CUCO) ▪ Ophalen vo proeftuin Overijssel inschrijvingen ▪ Voorbereiden kennisdelen CmK IV ▪ Voorbereiden leren en ontwikkelen CmK IV
April	▪ Inrichten vouchersysteem, workflow en communicatie m.b.t vervlechting CmK & CaB ▪ Opleiden train de trainers (ICC en CUCO) ▪ Kennisdelen d.m.v. verschil lende documentaires – ophalen onderzoeksvragen ▪ Ophalen vo inschrijvingen ▪ Voorbereiden kennisdelen CmK IV ▪ Voorbereiden leren en ontwikkelen CmK IV
Mei	▪ Kennisdelen d.m.v. verschillende documentaires – ophalen onderzoeksvragen ▪ Voorbereiden kennisdelen CmK IV ▪ Voorbereiden leren en ontwikkelen CmK IV
Juni	▪ Kennisdelen d.m.v. verschillende documentaires – ophalen onderzoeksvragen ▪ Verwerken data, monitoring en evaluatie ▪ Zomerontmoeting 2025
Juli	▪ Zomervakantie
Augustus	▪ Zomervakantie
September	▪ Kennisdelen d.m.v. verschillende documentaires – ophalen onderzoeksvragen ▪ Opleiden cultuurcoaches ▪ Start proeftuinen 1e tranche t/m juni 2026 (schooljaar 2026-2027) ▪ Start ICC- en CUCO-trainingen
Oktober	▪ Opleiden cultuurcoaches ▪ ICC- en CUCO-trainingen ▪ Buiten je bubbel-sessies
November	▪ Opleiden cultuurcoaches ▪ ICC- en CUCO-trainingen ▪ Buiten je bubbel-sessies
December	▪ Opleiden cultuurcoaches ▪ ICC- en CUCO-trainingen ▪ Buiten je bubbel-sessies ▪ Uitbrengen cultuuroverzicht per gemeente, bestuur, cultuuraanbieder 2025

2026	
Januari	▪ Inrichten vouchersysteem, workflow en communicatie m.b.t vervlechting CmK & CaB ▪ ICC- en CUCO-trainingen ▪ Ophalen vo proeftuin Overijssel inschrijvingen ▪ Start eerste onderzoekenreeks
Februari	▪ nrichten vouchersysteem, workflow en communicatie m.b.t vervlechting CmK & CaB ▪ ICC- en CUCO-trainingen
	▪ Ophalen vo proeftuin Overijssel inschrijvingen
Maart	▪ Inschrijven po en (v)so scholen vouchersysteem 1e tranche ▪ ICC- en CUCO-trainingen ▪ Ophalen vo proeftuin Overijssel inschrijvingen ▪ Eerste onderzoekenreeks ▪ Tussenverantwoording CmK IV
April	▪ Inschrijven po en (v)so scholen vouchersysteem 1e tranche ▪ ICC- en CUCO-trainingen ▪ Ophalen vo proeftuin Overijssel inschrijvingen ▪ Eerste onderzoekenreeks
Mei	▪ Inschrijven po en (v)so scholen vouchersysteem 1e tranche ▪ ICC- en CUCO-trainingen ▪ Eerste onderzoekenreeks
Juni	▪ Inschrijven po en (v)so scholen vouchersysteem 1e tranche ▪ Einde proeftuinen vo 1e tranche ▪ Verwerken data , monitoring en evaluatie ▪ Zomerontmoeting 2026
Juli	▪ Zomervakantie
Augustus	▪ Zomervakantie
September	▪ Deelname po vso scholen 1e tranche ▪ Start proeftuinen vo 2e tranche t/m juni 2027 (schooljaar 2027-2028)
Oktober	▪ ICC- en CUCO-trainingen ▪ Buiten je bubbel-sessies
November	▪ ICC- en CUCO-trainingen ▪ Buiten je bubbel-sessies

Projectplan CmK IV Overijssel 2025-2028

December	▪ ICC- en CUCO-trainingen ▪ Buiten je bubbel-sessies ▪ Uitbrengen cultuuroverzicht per gemeente, bestuur, cultuuraanbieder 2025

2027 Ruimte voor curriculumvernieuwing

Januari	▪ Begin planvorming/ onderzoek nieuwe beleidsperiode vanaf 2029 ▪ Inrichten vouchersysteem, workflow en communicatie m.b.t vervlechting CmK & CaB ▪ Opleiden train de trainers (ICC en |CUCO) ▪ Ophalen vo proeftuin Overijssel inschrijvingen ▪ Start tweede onderzoekenreeks
Februari	▪ Inrichten vouchersysteem, workflow en communicatie m.b.t vervlechting CmK & CaB ▪ ICC- en CUCO-trainingen ▪ Ophalen vo proeftuin Overijssel inschrijvingen ▪ Tweede onderzoekenreeks
Maart	▪ Inschrijven po en (v)so scholen vouchersysteem 1e tranche ▪ ICC- en CUCO-trainingen ▪ Ophalen vo proeftuin Overijssel inschrijvingen ▪ Tweede onderzoekenreeks ▪ Tussenverantwoording CmK IV
April	▪ Inschrijven po en (v)so scholen vouchersysteem 1e tranche ▪ ICC- en CUCO-trainingen ▪ Ophalen vo proeftuin Overijssel inschrijvingen ▪ Tweede onderzoekenreeks
Mei	▪ Inschrijven po en (v)so scholen vouchersysteem 1e tranche ▪ ICC- en CUCO-trainingen ▪ Ophalen vo proeftuin Overijssel inschrijvingen ▪ Tweede onderzoekenreeks
Juni	▪ Inschrijven po en (v)so scholen vouchersysteem 2e tranche ▪ Einde proeftuinen vo 2e tranche ▪ Verwerken data , monitoring en evaluatie ▪ Zomerontmoeting 2027
Juli	▪ Zomervakantie
Augustus	▪ Zomervakantie
September	▪ Deelname po vso scholen 2e tranche ▪ Start proeftuinen vo 3e tranche t/m juni 2027 (schooljaar 2027-2028) ▪ Kennisdeling onderzoeken
November	▪ ICC- en CUCO-trainingen ▪ Buiten je bubbel-sessies ▪ Kennisdeling onderzoeken
December	▪ ICC- en CUCO-trainingen ▪ Buiten je bubbel-sessies ▪ Uitbrengen cultuuroverzicht per gemeente, bestuur, cultuuraanbieder 2027

2028 Ruimte voor curriculumvernieuwing

Januari	▪ Start derde onderzoekenreeks ▪ Ophalen vo proeftuin Overijssel inschrijvingen
Februari	▪ Derde onderzoekenreeks ▪ Ophalen vo proeftuin Overijssel inschrijvingen
Maart	▪ Inschrijven po en (v)so scholen vouchersysteem 1e tranche ▪ Derde onderzoekenreeks ▪ Tussenverantwoording CmK IV ▪ Ophalen vo proeftuin Overijssel inschrijvingen
April	▪ Inschrijven po en (v)so scholen vouchersysteem 3e tranche ▪ Derde onderzoekenreeks ▪ Ophalen vo proeftuin Overijssel inschrijvingen
Mei	▪ Inschrijven po en (v)so scholen vouchersysteem 3e tranche ▪ Derde onderzoekenreeks
Juni	▪ Inschrijven po en (v)so scholen vouchersysteem 3e tranche ▪ Einde proeftuinen vo 3e tranche ▪ Verwerken data, monitoring en evaluatie ▪ Zomerontmoeting 2028
Juli	▪ Zomervakantie
Augustus	▪ Zomervakantie
September	▪ Deelname po en (v)so scholen 3e tranche met uitloop einde schooljaar (2028-2029) ▪ Start proeftuinen vo 4e tranche t/m juni 2028 (met uitloop schooljaar 2028-2029)
Oktober	▪ ICC- en CUCO-trainingen ▪ Buiten je bubbel-sessies ▪ Kennisdeling onderzoeken
November	▪ ICC- en CUCO-trainingen ▪ Buiten je bubbel-sessies ▪ Kennisdeling onderzoeken ▪ Einde CmK IV eindverantwoordingen ophalen, analyseren
December	▪ Kennisdeling onderzoeken ▪ Einde CmK IV eindverantwoordingen ophalen, analyseren ▪ Uitbrengen cultuuroverzicht per gemeente, bestuur, cultuuraanbieder 2028 en CmK IV totaal ▪ Einde CmK IV Communicatie breed

2029 Voorjaar eindverantwoordingen fondsen en provincie

9 Begroting

9.1 Begroting

Doelen (Activiteitenkosten)	Uren	Uren in €	Out of Pocket	Totaal CAB/CmK	% CMK	CMK
8112 CMK PO & SO (stap 1 en 2)	800	€80.000	€325.000	€405.000	100%	€405.000
8113 Onderzoek/experiment incl. curricul verni (stap 3)	1800	€180.000	€215.000	€395.000	80%	€316.000
8115 Voorgezet Onderwijs 8119 Data verzamelen 81122 bijdrage vervoer CAB	220 200 50	€22.000 €20.000 €5.000	€85.000 €25.000 €25.000	€107.000 €45.000 €30.000	80% 90% 0%	€85.600 €40.500 € -
8133 Innovatie / planvorming	167	€16.700	€5.025	€21.725	50%	€10.863
8135 communicatie algemeen 8136 landelijk, provinciaal & regionaal overleg	200 250	€20.000 €25.000	€15.000 €1.000	€35.000 €26.000	80% 50%	€28.000 €13.000
Subtotaal	**3687**	**€368.700**	**€696.025**	**€1.064.725**		**€898.963**
Kennisdeling						
8117 Kennisdelen	338	€33.800	€25.000	€58.800	50%	€29.400
8118 Leren, ontwikkelen en professionaliseren	800	€80.000	€50.000	€130.000	90%	€117.000
8123 Flankerend beleid gemeenten	1650	€165.000	€5.000	€170.000	10%	€17.000
Subtotaal	**2788**	**€278.800**	**€80.000**	**€358.800**		**€163.400**
Coördinatiekosten						
8132 coördinatiekosten	1479	€147.888	€ -	€147.888	73%	€108.151
Subtotaal	**1479**	**€147.888**	**€ -**	**€147.888**		**€108.1511**
Moneva						
8134 moneva	0	€ -	€25.000	€25.000	90%	€22.500
Subtotaal	**0**	**€ -**	**€25.000**	**€25.000**		**€22.500**
Accountantskosten						
8137 Accountantskosten	0	€ -	€6.500	€6.500	100%	€6.500
Subtotaal	**0**	**€ -**	**€6.500**	**€6.500**		**€6.500**
TOTAAL	**7953,875**	**€795.388**	**€807.525**	**€1.602.913**		**€1.199.514**

9.2 Toelichting op de begroting

We hanteren binnen CmK-tarieven die zijn gebaseerd op Fair pay (via de fair practice code cultuur). Een van de voorwaarden die we aan samenwerkingspartners stellen (o.a. culturele partners die derden uitbetalen) is om deze code ook te tekenen en na te leven.

Colofon

Tekst
Merel ten Elzen, Rijnbrink Cultuureducatie
Correcties: Lianne Tijhaar

Beeld
Golbach & Co
Erik Franssen
Lenneke Lingmondt
Cristein fotografie

Ontwerp
GRAPHYTE.nl

2024

Rijnbrink